

Notat

Svar på spørgsmål bestilt på Socialudvalgets møde den 3. juni 2020

I forbindelse med Socialudvalgets temadrøftelse af børneområdet den 3. juni 2020 blev der stillet en række spørgsmål, der besvares nedenfor. Spørgsmålene var følgende:

1. Oplysninger om, hvorfor der er forskelle mellem 6-byernes anbringelsesniveauer, særligt hvis det ikke relaterer sig til økonomi.
2. Oplysninger om de problemer hos børn, der kan være specifikt knyttet til at være anbragt (fx tilknytningsproblemer).
3. Hvis muligt skal det fremgå hvor tit anbragte børn skifter kontaktpersoner, institutioner og/eller plejefamilier
4. Hvor mange år i gennemsnit har forvaltningen haft foranstaltninger over for familien, før et barn fjernes
5. Hvordan Socialforvaltningen arbejder med at inddrage og møde familierne bedre, samt hvordan der skabes mere gennemsigtighed i sagsbehandlingen?

Svar:

Ad 1. Oplysninger om, hvorfor der er forskelle mellem 6-byernes anbringelsesniveauer, særligt hvis det ikke relaterer sig til økonomi.

Som det fremgår af bilag 1 til temadrøftelsen den 3. juni 2020, havde Københavns Kommune i 2018 en anbringelsesfrekvens (antallet af anbragte mellem 0-17 år pr. 1000 0-17-årige) på 5,6. Sammenlignet med 6-byerne har Københavns Kommune den laveste anbringelsesfrekvens i forhold til antal indbyggere. Hvis unge, anbragt i efterværn, medregnes, har Københavns Kommune den næstlaveste anbringelsesfrekvens efter Århus Kommune.

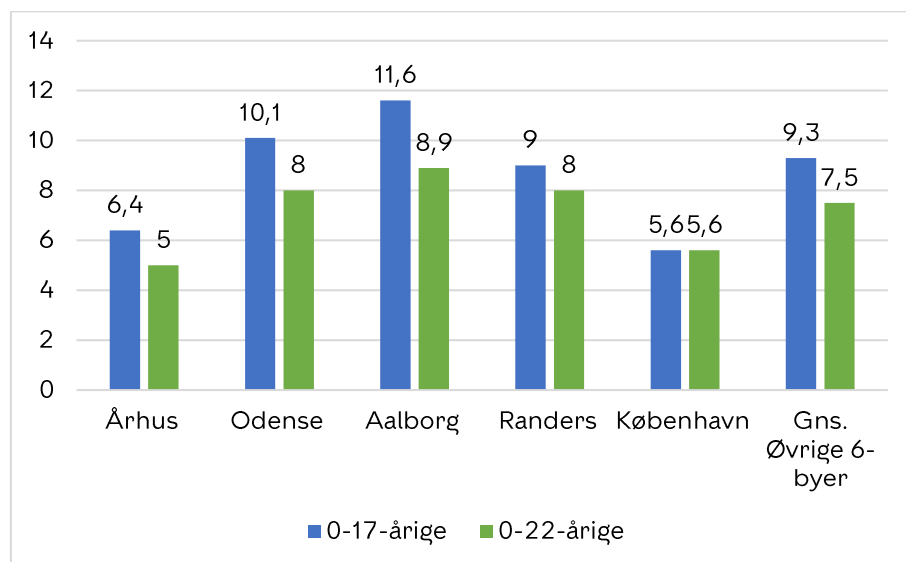
Anbringelsesfrekvenserne for 6-byerne fremgår af nedenstående tabel 1.

25. august 2020

Sagsnummer
2020-0199612

Dokumentnummer
2020-0199612-2

Tabel 1: Antal anbragte udsatte børn og unge pr. 1.000 0-17-årige og 0-22-årige, helårspersoner, 2018

Note: Esbjerg Kommune har ikke opdelt deres anbringelsesfrekvens i hhv. udsatte og handicap. Esbjerg Kommunes samlede anbringelsesfrekvens er 11,6 for de 0-17-årige og 10,8 for de 0-22 årige.

Note: 1 helårsperson svarer til et køb af en plads igennem et helt år.

Der kan ikke gives et entydigt svar på, hvad forskellen i 6-byernes anbringelsesniveauer skyldes. Det samlede anbringelsestal influeres af en række omstændigheder, herunder socioøkonomiske forskelle kommunerne imellem.

Københavns Kommune har de seneste år via omstillingen Tæt på Familien haft fokus på tidlige indsatser og på at arbejde systematisk med forebyggelse og fleksible og helhedsorienterede indsatser målrettet både barnet og den unge samt familien. Fokus har i høj grad været på at opbygge ressourcer og stærke relationer i familie, netværk og nærmiljø. Socialforvaltningens indsatser ses i højere grad som afgrænsede forløb på vejen tilbage til almenområdet og familien.

En del af forklaringen på Københavns lavere anbringelsesfrekvens kan findes i denne omstilling. Samtidig bemærkes dog, at fokus på forebyggelse har og er fortsat en generel tendens på det sociale børneområde, hvorfor de øvrige 6-byer også har arbejdet med dette over en årrække.

Ad 2. Oplysninger om de problemer hos børn, der kan være specifikt knyttet til at være anbragt (fx tilknytningsproblemer).

Vi ved fra forskning og undersøgelser, at anbragte børn i gennemsnit klarer sig dårligere end deres jævnaldrende. Både under deres anbringelse og senere i livet. Tidligere anbragte klarer sig dårligere på næsten alle parametre som uddannelse, beskæftigelse, psykisk sygdom, indtægt, kriminalitet, selvmordsforsøg og tidlig død.

Der er dog ikke tale om kausale forhold, da anbringelse ikke kan siges at føre til ovennævnte. Men det faktum, at anbragte børn i gennemsnit klarer dårligere end deres jævnaldrende, kan være udtryk for, at en anbringelse ikke i sig selv i tilstrækkelig grad formår at kompensere for de problemer, som børnene og de unge kæmper med.

I det følgende opsummeres nyeste viden om anbragte unges psykiske vanskeligheder og trivsel/mistrivsel samt, hvordan anbragte børn og unge generelt klarer sig i skoleregi.

Psykiske vanskeligheder og trivsel

Anbragte børn og unge rammes oftere af psykiske vanskeligheder end andre børn og unge. VIVE har i en undersøgelse fra 2018 undersøgt sammenhængen mellem anbragte unge og forekomsten af psykisk trivsel/mistrivsel samt psykiske lidelser og diagnosticering. Rapporten viser, at anbragte unge på alle måder er mere udsat for psykisk sårbarhed end unge generelt.

Af rapporten fremgår det bl.a., at 16 % af de anbragte unge lider af ensomhed mod 6% af alle unge generelt, mens 44 % har en psykiatrisk diagnose som 19-årig. Dette gælder kun for 7 % af alle unge generelt¹. VIVE tager i analyserne højde for de unges opvækst og baggrundsforhold og finder på den baggrund, at anbragte unge har 13 gange så stor sandsynlighed for at have en psykiatrisk diagnose som 19-årig, sammenlignet med unge generelt. Unge anbragte er således i langt højere grad end unge generelt ramt af psykiatriske lidelser, der højst sandsynligt kræver behandling fx ADHD, depression og tilknytningsforstyrrelser.

Det konkluderes endvidere i samme rapport, at anbragte unge med psykiske lidelser i langt højere grad end andre unge udviser mistrivsel. Dette er undersøgt ud fra parametrene ensomhed, at føle sig uden for, lavt selvværd, selvskadende adfærd, brug af rusmidler når den unge er alene, brug af rusmidler til at slippe for tanker og følelser. Resultatet viser, at de anbragte unge på alle parametre har højere grad af mistrivsel end andre unge.

---

¹ <https://www.vive.dk/media/pure/6976/1667159>

Dette kan suppleres med en anden rapport om anbragte børn i familiepleje – også udarbejdet af VIVE i 2018. I rapporten sammenlignes børnenes trivsel med grundlaget for deres anbringelse. Her fremgår det, at 43% af de adspurgte mistrives i deres anbringelse, samt at børn og unge, som anbringes grundet psykiske vanskeligheder, misbrug og vanskeligheder i skolen, i gennemsnit har en lavere trivsel end børn og unge, der er anbragt grundet forældrenes manglende forældreevner eller udviklingsforstyrrelser (autisme, ADHD mv.)

Anbragtes skolegang og faglige udvikling

Skolegang er et andet væsentligt parameter ift. børn og unges generelle livsduelighed, hvor forskning dokumenterer, at anbragte børn og unge har sværere kår. Dette viser sig allerede i indskoling, hvor forskning peger på, at anbragte børn i gennemsnit klarer sig fagligt dårligere sammenlignet med ikke-anbragte børn.

I en rapport fra Egmont Fonden fra 2017 fremgår det endvidere, at 47% af de anbragte børn ikke gennemfører folkeskolen. Samtidig opnår de anbragte børn, der gennemfører folkeskolen, i gennemsnit to karakterer lavere end deres jævnaldrende². I rapporten oplyses det videre, at under halvdelen af de anbragte børn og unge går direkte videre på en ungdomsuddannelse. Som 30-årige har to ud af tre tidligere anbragte ingen kompetencegivende uddannelse, mens halvdelen af dem på et tidspunkt har været eller er på offentlig forsørgelse.

Anbragte børn og unge oplever ligeledes flere skoleskift end andre børn. Rambøll og Børne- og Socialministeriet finder i en undersøgelse fra 2018, at 46% af de anbragte børn har oplevet at skifte skole to eller flere gange alene i 2018³. Samtidig udtrykker flere af de anbragte børn og unge, at de har haft problemer med at føle sig udenfor og koncentrationsbesvær eller har oplevet konflikter i skolen.

VIVE har påvist, at der er en tydelig sammenhæng mellem unges uddannelsesniveau og psykiatrisk diagnose⁴. Unge, der ikke har færdiggjort folkeskolen med en eksamen, og unge, der ikke er påbegyndt en ungdomsuddannelse eller er droppet ud, har større risiko for at været diagnosticeret med en psykiatrisk diagnose.

Der findes få undersøgelser, der belyser kontinuiteten i børns og unges anbringelse, og disse undersøgelser bygger på ældre data. Det

---

² <https://www.egmontfonden.dk/egmont-rapporten-2017>

³

https://sim.dk/media/27479/rapport_anbragte_boern_og_unges_trivsel_2018_.pdf

⁴ <https://www.vive.dk/media/pure/6976/1667159>

følgende kan derfor anvendes til at illustrere, hvordan anbringelsesmønsteret har været.

Børne- og Socialministeriet foretog i 2018 en analyse af kontinuitet i anbringelser af børn og unge. Af analysen fremgår det, at anbragte i plejefamilier i mindre grad skifter anbringelsessted end børn og unge, som er anbragt på døgninstitutioner. I perioden 2008-2009 havde 27% af de anbragte i netværksplejefamilier skiftet anbringelsessted eller haft midlertidigt ophør i deres anbringelse. For anbragte børn og unge i plejefamilier gjaldt det for 33%, mens 42% blandt anbragte på døgninstitutioner og opholdssteder havde skiftet anbringelsessted eller haft midlertidigt ophør i deres anbringelse⁵. Tallene omfatter både ikke-planlagte og planlagte skift.

I analysen fremgår det, at en hyppig årsag til skift af anbringelsessted skyldes, at formålet med anbringelsen på det pågældende anbringelsessted er opnået. Dette vurderes til at være direkte årsag til omtrent 50% af alle skift, hvorimod det i ca. 30% af tilfældene er et ønske fra den anbragte selv, den anbragtes forældre eller anbringelsesstedet.

Når det i analysen angives, at formålet med anbringelsen er opnået, kan det forstås på forskellige måder. Som oftest skyldes det en ændring i barnets støttebehov. Et eksempel kan være et barn, anbragt på døgninstitution, som har haft en positiv adfærdsændring og dermed har et andet støttebehov end tidligere. Modsat omfatter det ligeledes tilfælde, hvor den anbragtes støttebehov stiger.

Det tidligere SFI - nu VIVE - udarbejdede i 2010 en undersøgelse om sammenbrud i anbringelser af unge. Undersøgelsen baserer sig på 227 unges anbringelsesforløb. Gældende for dem alle er, at de er blevet anbragt ved en ny anbringelsesbeslutning i løbet af 2004. De unge er fulgt tre gange i perioden 2005-2008. Undersøgelsen viser, at 44% af de unge oplever enten ét eller flere skift i deres anbringelsesforløb i perioden. Derudover sker sammenbruddene med stor sandsynlighed (i to tredjedele af tilfældene) inden for første år⁶.

Undersøgelsen dokumenterer, at der er signifikant sammenhæng mellem, at barnet/den unge er blevet inddraget i anbringelsesprocessen, samt at den unge forud for anbringelsen har været i et aflastningsforløb og så et stabilt anbringelsesforløb.

5

<https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/sou/spm/415/svar/1488977/1894354.pdf>

⁶ file:///C:/Users/I031/Downloads/1006_sammenbrud.pdf

Efter perioden 2008-2009 er der blevet indført en række reformer på anbringelsesområdet, herunder Barnets Reform i 2010 og Forebyggelsespakken i 2014. Reformerne har haft til formål at skabe større kontinuitet i forbindelse med anbringelser, hvorfor omfanget af skift og midlertidige ophør kan være lavere i dag.

Ad 3. Hvis muligt skal det fremgå hvor tit anbragte børn skifter kontaktpersoner, institutioner og/eller plejefamilier

I tabel 2 fremgår det, at størstedelen af de anbragte børn og unge i perioden 2014-2018 ikke har oplevet et skift i anbringelsen (74 %) og at 13 % oplever 2 eller flere skift.

Tabel 2. Antallet af skift i anbringelsessted for børn og unge i Københavns Kommune i perioden 2014-2018

Skift i alt	Antal børn og unge	Procent
0	1365	74 %
1	228	12 %
2	142	8 %
3	58	3 %
Mere end 3 skift	44	2 %

Note: Grundet afrundinger summeres der ikke til 100 %

Ifølge opgørelsen er de hyppigst forekommende årsager til skift, at barnet eller den unge

- har været i et eller flere tidligere anbringelsesforhold og anbringes på ny på en døgninstitution
- flytter fra en døgninstitution til en anden døgninstitution
- afslutter anbringelse på en døgninstitution for at blive hjemgivet til forældre eller netværk, hvor barnet eller den unge er genanbragt inden for perioden

Eventuelle fejlregistreringer i det tidligere anvendte sagsbehandlingssystem CSC kan muligvis øge antallet af skift i anbringelser, da udtrækket er opgjort ud fra, hvor mange anbringelsesindsatser der er oprettet pr. anbragt barn.

De oplyste tal er ikke validerede – det vil kræve en manuel gennemgang af sagerne, men de kan anvendes som indikator for, hvordan anbringelsesmønstret for anbragte børn og unge ser ud i Københavns Kommune.

I forhold til spørgsmålet om, hvor tit anbragte børn skifter kontaktperson, ligger forvaltningen ikke inde med systematiske registreringer heraf. Det vil således kræve en manuel sagsgennemgang

at opgøre hyppigheden i skift for anbragte, som har kontaktpersonordning, hvorfor forvaltningen ikke kan besvare denne del af spørgsmålet uden et stort ressourcetræk.

Ad 4. Hvor mange år i gennemsnit har forvaltningen haft foranstaltninger over for familien, før et barn fjernes?

I det første halvår af 2020 blev 82 børn og unge førstegangsanbragt. I alt 2.853 børn og unge modtog en forebyggende foranstaltning (efter SEL § 52, stk. 3) i samme periode.

Den gennemsnitlige varighed på foranstaltninger inden en førstegangsanbringelse var for de 82 børn, der blev anbragt i perioden, 1,47 år.

Tallene bygger på dataregistreringer, og der tages i den forbindelse forbehold for fejlregistreringer, ligesom outliers (registreringer der skiller sig markant ud fra de øvrige registreringer) ikke er fratrukket. I forhold til spredning i varigheden bemærkes det, at den største gruppe af børn og unge modtager hjælp i 0-6 måneder inden en anbringelse.

En afgørelse om en foranstaltning til et barn eller en ung beror altid på en faglig individuel og konkret vurdering. Der kan være flere årsager til, at der ses forløb, hvor der er givet forebyggende foranstaltninger inden, der træffes afgørelse om en anbringelse. Det gælder både udvikling i årsagerne til, at der er tildelt støtte, manglende samtykke til en anbringelse mv.

Ad 5. Hvordan Socialforvaltningen arbejder med at inddrage og møde familierne bedre, samt hvordan der skabes mere gennemsigtighed i sagsbehandlingen?

Lovgivningen stiller en række krav til inddragelsen af familierne, herunder krav om samtykke, partshøring og om så vidt muligt at inddrage familierne i udarbejdelsen af den børnefaglige undersøgelse mm.

Forvaltningen har en række indsatser og fokusområder, som har til formål at styrke inddragelsen af og mødet med børn, unge og deres familier. Endvidere har forvaltningen et vedvarende fokus på kvaliteten og gennemsigtigheden af sagsbehandlingen. I det følgende beskrives forvaltningens initiativer.

Inddragelse af og samarbejdet med familierne

Samarbejdet med familie og netværk er en central del af sagsbehandlingen i sociale børnesager. Forældrene har en række rettigheder i sagsbehandlingen, der er med til at sætte rammen for samarbejdet. Når forvaltningen modtager en underretning, opstartes i

langt de fleste tilfælde et samarbejde med forældrene og barnet eller den unge. Samarbejdet indledes med en samtale med udgangspunkt i underretningen, hvor forældrenes vurdering af barnets trivsel indgår. Så vidt det er muligt inddrages forældrene også i udarbejdelsen af en børnefaglig undersøgelse og handleplanen, og de inddrages i de beslutninger, som forvaltningen træffer, der involverer barnet. Hovedparten af foranstaltningerne kræver således samtykke fra forældremyndighedsindehaveren.

Forvaltningen har desuden socialrådgivere på skolerne og i daginstitutioner, der deltager på møder med forældre og lærere og pædagoger for at styrke samarbejde med almenrådet og med de forældre, hvor der er bekymring for deres barn eller ung.

Samarbejdet med familien er et vigtigt element i Borgercenter Børn og Unges kommende faglige omstillingsplan for årene 2021-2024 samt i projektet 'Borgerdrevet udvikling', hvor Borgercenter Børn og Unge arbejder målrettet med at styrke servicekulturen over for borgerne.

Forvaltningen ønsker med projektet 'Borgerdrevet udvikling' at sætte fokus på, hvordan man sikrer borgerne det bedst mulige møde med forvaltningen. Det skal både føre til, at flere borgere er tilfredse med samarbejdet med forvaltningen, men også skabe bedre samarbejde om de gode løsninger – og dermed bedre resultater for børnene og de unge.

Med projektet igangsættes en målrettet indsats på myndighedsområdet i Borgercenter Børn og Unge, hvor der arbejdes med at forbedre sagsgange, kommunikation, borgerinddragelse mv. Arbejdet hænger tæt sammen med Borgercenter Børn og Unges arbejde med procesbaseret dokumentation og Borgerens Plan. Det er en væsentlig del af udviklingsarbejdet, at borgeren inddrages både i problemafdækningen, men også i udvikling af løsninger og initiativer til kvalitetsudvikling.

Gennemsigtighed i sagsbehandlingen

Forvaltningens kontinuerlige fokus på at sikre gennemsigtighed i sagsbehandlingen udmøntes både med interne initiativer og med tiltag, som går på tværs af almen- og socialområdet.

Det reviderede ledelsestilsyn er et centralt værktøj i forvaltningens arbejde med at sikre gennemsigtigheden i sagsbehandlingen i Borgercenter Børn og Unge. Ledelsestilsynet har til formål at identificere behovet for at følge op med ledelsesfokus og læringsaktiviteter. Det nye koncept for ledelsestilsynet forventes at give en bedre fælles forståelse af og dermed grundlag for mere kvalificeret

feedback til sagsbehandlerne. Det forventes endvidere, at det nye tilsynskoncept vil give større mulighed for hurtigere at identificere lokale læringspunkter og sikre læring på disse efter hvert ledelsestilsyn.

Udover det omfattende ledelsestilsyn vil forvaltningen fremadrettet blandt andet sikre lovmedholdelighed og kvalitet i sagsbehandlingen via arbejdet med Borgerens Plan, hvor handleplaner og målene i disse er i fokus. Herudover vil nye sagsbehandlere blive introduceret til de centrale paragraffer i serviceloven – herunder indenfor sagstrinnene; underretninger, undersøgelse, handleplan og opfølgning. Nye sagsbehandlere vil ligeledes blive introduceret til fagsystemet DUBU og ICS og modtage et e-læringskursus i forvaltningsloven.

For at sikre ens systematik og arbejdsgange på tværs af Socialforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen er beredskabsplanen (ved overgreb mod børn og unge) revideret i et samarbejde på tværs af forvaltningerne. Beredskabsplanen opdateres hvert fjerde år. Herudover arbejder Socialforvaltningen sammen med Børne- og Ungdomsforvaltningen om at implementere trivselslinealen som et fælles dialogredskab, der skal understøtte en ens vurdering af børns trivsel og eventuelle behov for støtte.